

Huvudman

Utvecklingspedagogik Sverige AB
lena.schmidt@up.se

Beslut

Datum 2026-02-26
Dnr SI 2025:7827
Sida **1 (13)**

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Svedenskolan Bergshamra i Solna kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Utvecklingspedagogik Sverige AB att senast den **24 augusti 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande behöriga och legitimerade lärare, undervisning på entreprenad och utformningen av beslut om särskilt stöd samt att särskilt stöd ges i enlighet med åtgärdsprogram. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Utvecklingspedagogik Sverige AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Utvecklingspedagogik Sverige AB ska vidta följande åtgärder

Behöriga och legitimerade lärare

1. Se till att undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare, om inte lärarna omfattas av något av undantagen från dessa krav. Huvudmannen ska i sin redovisning av vidtagna åtgärder inkomma med en förteckning över hur undervisningen kommer att fördelas läsåret 2026/2027 med avseende på vilka lärare som undervisar samt vilka ämnen och årskurser dessa undervisar i. Huvudmannen ska inkomma med annonser och uppgift om antal behöriga sökanden per tjänst från samtliga rekryteringsförsök som genomförts från den 2 mars till den 20 augusti 2026. För det fall huvudmannen avser att för undervisningen använda lärare utan legitimation och/eller rätt behörighet, ska huvudmannen inkomma med en motivering till varför aktuella lärare är lämpliga att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt har en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. Huvudmannen ska även inkomma med underlag som styrker deras erfarenhet och utbildningsbakgrund.

Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den (2 kap. 13 och 17–18 §§ skollagen)

Undervisning på entreprenad

1. Se till att upphöra med att överlämna uppgifter hänförliga till undervisning i ämnet moderna språk på entreprenad. Huvudmannen ska i sin redovisning av vidtagna åtgärder beskriva hur undervisningen i moderna språk är organiserad inför läsåret 2026/2027. (23 kap. 2 och 12 §, 14 - 17 §§ skollagen)

Utformningen av beslut om särskilt stöd och att särskilt stöd ges i enlighet med åtgärdsprogram

1. Se till att det av åtgärdsprogram framgår hur elevens behov av särskilt stöd ska tillgodoses. Detta innebär att vid beslut om särskilt stöd i form av anpassad studiegång ska åtgärdsprogrammet innehålla information om de avvikelser som görs från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen. Huvudmannen ska vid redovisning av vidtagna åtgärder den 24 augusti 2026 inkomma med skolans aktuella beslut om anpassad studiegång, om sådana beslut finns vid den tiden. (3 kap. 9 och 12 §§ skollagen, 31 och 32 §§ förvaltningslagen (2017:900)).
2. Se till att beslut om enskild undervisning innehåller vilka ämnen eleven ska få enskild undervisning i och för vilken tidsperiod beslutet ska gälla. Samtliga aktiva åtgärdsprogram med beslut om enskild undervisning som fattats under perioden från den 2 mars till den 20 augusti 2026 ska bifogas redovisningen av vidtagna åtgärder. (3 kap. 11 § skollagen, 31 och 32 §§ förvaltningslagen.)
3. Se till att beslut om åtgärdsprogram innehåller uppgifter om när de beslutade åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. (3 kap. 9 § skollagen.)
4. Se till att särskilt stöd ges i enlighet med beslut som framgår av elevens åtgärdsprogram. (3 kap. 9 och 10 §§ skollagen.)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser anställning av lärare.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@stockholm.se, eller per post till

Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:7827) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2025 inlett en tillsyn av Svedenskolan Bergshamra som är en resursskola för årskurs 1–9 i Solna kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Svedenskolan Bergshamra följer gällande bestämmelser om behöriga och legitimerade lärare, anställning av lärare, undervisning på entreprenad, utformningen av beslut om särskilt stöd samt att särskilt stöd ges i enlighet med åtgärdsprogram.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 21 oktober 2025 och 24 oktober 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. scheman, åtgärdsprogram, lärarförteckning och lärarlegitimationer. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Behöriga och legitimerade lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av förteckning över vilka lärare som arbetar på skolan från huvudmannen samt lärarlegitimationer och meritförteckning för de sökande till två utlysta tjänster som vid tidpunkten för Skolinspektionens besök var tillsatta med olegitimerade lärare.

Av huvudmannens förteckning över lärare som arbetar på skolan och de lärarlegitimationer som Skolinspektionen tagit del av framgår att skolan vid tidpunkten för Skolinspektionens besök saknade tre undervisande lärare

lärarlegitimation. En av dessa har sedan dess fått lärarlegitimation. En av de tre lärarna är inte anställd på skolan och tas därför upp under rubriken undervisning på entreprenad.

Av lärarförteckningen framkommer att det finns ämnen som inte undervisas av legitimerade och behöriga lärare. En lärare som undervisar i hem- och konsumentkunskap har inte lärarlegitimation. Inför tillsynen har huvudmannen uppgett att tjänsten som lärare i hem- och konsumentkunskap utlyses kontinuerligt en gång per år, men att tjänsten hittills inte har fått några kvalificerade sökande. På frågan hur det kommer sig att en lärare som undervisar i hem- och konsumentkunskap inte har lärarlegitimation, svarar rektorn i intervju att huvudmannen i maj 2025 har annonserat efter en legitimerad och behörig lärare men att flera av sökandena till tjänsten var obehöriga.

Skolinspektionen har granskat meritförteckningar från de arbetssökandes ansökningshandlingar och de visar att 15 arbetssökande hade lärarlegitimation och tre av dessa också hade behörighet för att undervisa i ämnet hem- och konsumentkunskap. Huvudmannen har uppgett att man i beslutet att inte anställa någon av de legitimerade och behöriga lärarna utgått ifrån personlig lämplighet och kunskaper om skolans elevgrupp. Huvudmannen har vidare uppgett att en ny rekryteringsprocess kommer att genomföras under vårterminen 2026 inför höstterminen 2026.

Av lärarförteckning framkommer att en lärare undervisar på högstadiet i ämnena biologi, engelska, fysik, kemi, matematik, svenska och teknik. Läraren är behörig att undervisa i dessa ämnen för årskurs 4–6. Rektorn uppger i intervju att läraren anställdes för att undervisa på mellanstadiet men följde sedan med klassen upp till högstadiet. Rektorn uppger vidare att tjänsten annonserades ut senast för tre år sedan. Av lärarförteckning och lärarlegitimationer framgår att en lärare är behörig att undervisa årskurs 3–6 men undervisar årskurs 1–3 och att en annan lärare är behörig att undervisa årskurs 1–3 men undervisar årskurs 4–6. På fråga hur det kommer sig svarar rektorn att lärarna undervisar utanför sin behörighet för att eleverna inte ska behöva byta lärare. Rektorn uppger vidare att läraren som nu undervisar årskurs 1–3 har endast elever i årskurs 3 i sin klass och tanken är att läraren kommer följa med eleverna upp i mellanstadiet eftersom det ska finnas en långsiktighet för eleverna. Det framkommer att elever i årskurs 4–6 i två av tre klasser undervisas av obehöriga lärare i matematik och att det finns fyra behöriga lärare i ämnet. Rektorn uppger i intervju att huvudmannen har påtalat för rektorn att undervisningen i flera klasser och ämnen bedrivs av obehöriga lärare. Rektorn uppger vidare att det är många avvägningar att ta hänsyn till och att rektorn måste fråga sig vad som är bäst för eleverna. Därutöver uppger rektorn att i syfte att skapa ökad trivsel och trygghet har rektorn valt att ha ett klasslärarsystem på låg- och mellanstadiet. Huvudmannen har i information inlämnad inför tillsynen uppgett att valet att använda klasslärare görs med stöd av undantagsregeln

avseende personens lämplighet i 2 kap. 18 § skollagen. Huvudmannen uppger vidare att klasslärarskap är det bästa sättet att göra eleverna trygga och minska antalet vuxenkontakter över skoldagen vilket är viktigt för skolans elevgrupp. Skolan arbetar med lärarlag och ämneslag där behörig lärare ger obehöriga lärare stöttning kring planering, undervisning och bedömning.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får som huvudregel bedriva undervisningen. (2 kap. 13 § skollagen)

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 2 kap. 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. (2 kap. 18 § skollagen)

Om det saknas en lärare med legitimation och rätt behörighet inom organisationen kan huvudmannen låta en annan lärare bedriva undervisningen, under förutsättning att denna person har tillräcklig kompetens och är lämplig för det. Finns det ingen sådan person inom huvudmannens organisation bör huvudmannen göra ansträngningar för att rekrytera en legitimerad och behörig lärare. Visar det sig sedan saknas sökande med legitimation och rätt behörighet får en annan lärare tillfälligt bedriva undervisningen. (Prop. 2010/11:20 s. 84)

Regeringen anser att det är nödvändigt att en huvudman i vissa fall tillåts göra undantag från skyldigheten att använda lärare och förskollärare som har en utbildning som är avsedd för den utbildning som de ska bedriva. För att en undantagssituation ska anses föreligga ska det som huvudprincip antingen saknas lärare respektive förskollärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de ska bedriva eller finnas särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen. Regeringen anser att det ska krävas ett särskilt skäl för att göra undantag för att få ta bort en utbildad lärare från undervisningen. Ett exempel på en undantagssituation kan vara t.ex. missbruksproblem. (Prop. 2009/10:165 s. 267–268)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Utvecklingspedagogik i Sverige AB inte uppfyller författningarnas krav vad gäller att bara den som har legitimation och behörighet får bedriva undervisningen om inte någon undantagsregel är uppfyllt.

Av utredningen framgår att det finns ämnen som inte undervisas av legitimerade och behöriga lärare. Det framgår att en lärare som undervisar i hem- och konsumentkunskap inte har lärarlegitimation och att huvudmannen sannolikt har haft 15 arbetssökanden till tjänsten som har lärarlegitimation varav tre arbetssökanden också varit behöriga att undervisa i ämnet hem- och konsumentkunskap. Huvudmannen valde dock att inte anställa någon av de sökande.

Huvudregeln i skollagen innebär att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Av skollagen framgår att om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen får undantag från huvudregeln göras. Formuleringen "något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna" hänför sig enligt förarbetena till situationer där en legitimerad och behörig lärare behöver tas bort från undervisningen på grund av exempelvis missbruksproblem. Inget av de två undantagen är aktuellt avseende läraren i hem- och konsumentkunskap då det fanns legitimerade och behöriga lärare bland dem som sökte tjänsten. Att huvudmannen inte anställde en lärare som är legitimerad och behörig för undervisningen som läraren ska bedriva är en brist.

Av utredningen framgår även att rektorn organiserar undervisningen utifrån ett klasslärarsystem för eleverna på mellanstadiet. Det framgår vidare att en lärare undervisar på högstadiet där läraren inte är behörig att bedriva undervisning. Av skollagen framgår att användande av lärare utan legitimation och utan rätt behörighet endast ska ske undantagsvis och under en begränsad tid. Av förarbetena till skollagen framgår att huvudmannen är skyldig att försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som ska bedrivas. Härvid ingår att dels försöka rekrytera behöriga lärare, dels att vid tjänstefördelning av befintlig personal planera så att eleverna i så hög utsträckning som möjligt får undervisning av lärare med behörighet för aktuella ämnen och årskurser.

Av skollagen framgår att undantaget att låta lärare som saknar legitimation eller behörighet för ämnet undervisa i skolan förutsätter antingen att någon legitimerad eller behörig inte finns att tillgå i huvudmannens organisation eller att det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna. Som nämnts ovan, hänför sig formuleringen "något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna" enligt förarbetena till situationer där en legitimerad och behörig lärare behöver tas bort från undervisningen på grund av exempelvis missbruksproblem. Först om något av dessa två undantagssituationer föreligger, kan en obehörig eller olegitimerad lärare undervisa först då ska en bedömning göras att en sådan lärare är lämplig att bedriva undervisningen. Att undervisningen i hem- och konsumentkunskap bedrivs av en lärare som inte är legitimerad och behörig är en brist. Det är även en brist att undervisningen i matematik i

två av tre klasser i årskurs 4–6 bedrivs av olegitimerade lärare samt att legitimerade lärare bedriver undervisning i årskurser som inte omfattas av de behörigheter som framgår av deras legitimation.

Undervisning på entreprenad

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med lärare och rektorn framgår att elever som läser moderna språk franska undervisas av en lärare som är anställd av ett externt företag. Det framgår vidare att undervisningen sker genom att läraren kommer till skolan en dag i veckan för en timmes undervisning och att läraren inte är legitimerad och behörig för undervisning i moderna språk. Skolinspektionen har begärt att få ta del av det avtal som Utvecklingspedagogik Sverige AB har med det externa företaget och som avser undervisningen i moderna språk franska. Skolinspektionen har fått ta del av ett avtal som avser modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet. Det omfattar dock inte undervisning i moderna språk franska. Rektorn uppger att avtalet med den externa aktören funnits sedan 2021 eller 2022. Rektorn uppger vidare att rekryteringsförsök av en legitimerad lärare i moderna språk franska genomfördes innan avtalet slöts, men att det inte fanns några behöriga sökande. Rektorn uppger att det därefter inte skett några rekryteringsförsök. Huvudmannen uppger i komplettering att tidigare lärare från den externa aktören var legitimerad och behörig att undervisa i franska, samt att huvudmannen i samband med att den läraren slutade försökte på nytt rekrytera en behörig lärare till huvudmannen. När detta inte heller lyckades beslöt huvudmannen att fortsätta samarbetet med den externa aktören. Huvudmannen uppger därutöver att en rekrytering pågår av lärare i franska till en annan verksamhet som huvudmannen bedriver och att huvudmannen undersöker om det är möjligt att utöka den tjänsten så att läraren också kan undervisa på Svedenskolan. Skulle det visa sig inte vara möjligt kommer tjänsten utannonseras under vårterminen 2026 uppger huvudmannen.

Rättslig reglering

Med entreprenad avses i skollagen att en huvudman sluter avtal med någon annan om att denne ska utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet som huvudmannen ansvarar för enligt skollagen. Ett avtal om entreprenad får endast slutas under de förutsättningar som anges i 23 kap. skollagen (23 kap. 2 § skollagen).

Uppgifter som avser undervisning i lovskola, bedömning av nyanlända elevers kunskaper, modersmålsundervisning eller studiehandledning på modersmålet får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet på entreprenad inom grundskolan (23 kap. 9, 12 och 14 §§ skollagen).

Andra uppgifter än som anges i 23 kap. 9 och 23 kap. 14 §§ och som inte är hänförliga till undervisning får överlämnas till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom grundskolan.

Fjärrundervisning får användas i grundskolan i ämnet moderna språk under de förutsättningar och med de begränsningar som följer av detta 21 kapitlet skollagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till kapitlet. (21 kap. 2 § skollagen)

Uppgifter som avser fjärrundervisning enligt 21 kap. skollagen får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet på entreprenad inom grundskolan. (23 kap. 16 skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framgår att huvudmannen hyr in personal av ett företag för undervisning i ämnet moderna språk. Av utredningen framgår vidare att undervisningen sker på plats i skolan och inte genom fjärrundervisning.

Med entreprenad avses i skollagen att en huvudman sluter avtal med någon annan om att denne ska utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet som huvudmannen ansvarar för enligt skollagen. Undervisning i grundskolan får inte bedrivas på entreprenad, med undantag för uppgifter som avser undervisning i lovskola, bedömning av nyanlända elevers kunskaper, modersmålsundervisning eller studiehandledning på modersmålet samt fjärrundervisning bland annat i moderna språk.

Skolinspektionen konstaterar att det inte framkommit att undervisningen i moderna språk franska sker genom fjärrundervisning. Att läraren som undervisar moderna språk inte är anställd av huvudmannen innebär att undervisningen i ämnet utförs av någon annan än huvudmannen.

Undervisningen i moderna språk utförs därmed på entreprenad.

Undervisningen omfattas inte av något av de undantag för undervisning på entreprenad som finns för grundskolan. Att undervisningen utförs på entreprenad är en brist.

Utformningen av beslut om särskilt stöd samt att elever ges stöd i enlighet med åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av samtliga åtgärdsprogram som innefattar beslut om anpassad studiegång eller enskild undervisning samt ett urval av åtgärdsprogram i övrigt.

Beslut om anpassad studiegång

Av samtliga beslut om anpassad studiegång framgår i vilken omfattning i minuter per vecka avvikelser görs för eleven. Vidare framgår av samtliga beslut om anpassad studiegång att uppföljning ska ske kontinuerligt eller vid behov men det finns inget datum fastställt för när detta ska ske.

Av flera beslut om anpassad studiegång framgår att studiegången har anpassats eftersom eleven har behov av kortare skoldagar. Det framgår inte någon motivering avseende hur urvalet av ämnena har gjorts. Lärare uppger att utgångspunkten är att eleverna ska läsa kärnämnen, engelska, matematik och svenska, samtidigt som dessa ämnen bidrar till mycket ångest hos eleverna. Lärare uppger vidare att elever kan få vara med och diskutera den anpassade studiegången och få vara delaktiga i beslutet. Rektorn uppger att vilka ämnen eleven ska läsa bestäms utifrån samtal med eleven. Rektorn säger att grundtanken är att eleven ska prioritera engelska, matematik och svenska och att en anpassad studiegång ofta landar i att eleven ska läsa dessa ämnen. Rektorn uppger vidare att det även är vanligt att eleven läser något eller några av de praktiskt-estetiska ämnena eftersom dessa ämnen ofta motiverar eleven att komma till skolan. Det handlar om att ha en dialog mellan det kunskapsmässiga och det sociala, att ge eleven möjlighet att bli en skolelev och fungera i grupp med andra, uppger rektorn och tillägger att då är inte kunskapsresultaten det viktigaste.

Av ett beslut om anpassad studiegång framkommer följande. I jämförelse av vilka tider eleven ska vara närvarande i skolan och med elevens schema framgår att ytterligare undervisningstid har reducerats bort i tre ämnen. Dessa ämnen är inte angivna i beslutet om anpassad studiegång och av jämförelsen framgår följande. I moderna språk har 90 minuter reducerats bort, i slöjd har 55 minuter reducerats bort och i musik har 15 minuter reducerats bort. Det framgår vidare av beslutet om anpassad studiegång att för de ämnen där avvikelser har beslutats och lektioner är schemalagda under elevens närvarotider har eleven istället utökad undervisningstid i svenska, engelska och matematik. Det framgår dock inte hur den utökade undervisningstiden är fördelad mellan dessa ämnen.

Beslut om åtgärdsprogram

Av ett beslut om åtgärdsprogram och beslut om enskild undervisning framgår att eleven har behov av att delvis ha enskild undervisning och delvis ha undervisning tillsammans med en annan klass. Det framgår inte vilka ämnen eller hur många timmar eleven ska ha enskild undervisning och hur många timmar eller i vilka ämnen eleven har undervisning i en annan klass.

Av 13 av 15 granskade beslut om åtgärdsprogram framgår att åtgärdsprogrammen ska följas upp och utvärderas under vårterminen 2026, i samband med utvecklingssamtal eller tidigare vid behov. Av intervju

med elevhälsan och rektorn framgår att uppföljningen sker vid utvecklingssamtalen och att utvärderingen sker i slutet av läsåret. Av beslutet om åtgärdsprogram framgår att ansvarig för utvärdering i nästan samtliga fall anges som namngiven mentor samt den samlade elevhälsan. Ett av åtgärdsprogrammen anger en lärare som inte längre arbetar kvar på skolan som ansvarig för uppföljning och utvärdering.

Särskilt stöd ges i enlighet med beslutat åtgärdsprogram

Av intervjuer med elever, framgår att en namngiven elev brukar sitta i ett annat rum, att den eleven går iväg själv utan resurspedagog och att eleven då inte brukar jobba alls. Av intervju med lärare framgår att eleven är med på klassens lektioner ibland men att eleven oftast sitter utanför klassrummet och att det varit så sedan eleven började på skolan för ett år sedan. Av åtgärdsprogram och beslut om anpassad studiegång framgår att eleven inte har några lektioner efter kl. 13.00. Det framgår vidare av att eleven inte har beslut om enskild undervisning, men att eleven som åtgärd har resurspedagogstöd under hela sin vistelsetid på skolan. Av information från huvudmannen inför tillsynen samt i intervju med resurspedagoger framkommer att eleven inte har någon resurspedagog knuten till sig utan att det finns en resurspedagog knuten till klassen som eleven går i. Rektorn har i intervju inte kunnat svara på hur många timmars undervisning eleven de facto har i veckan. Rektorn uppger vidare att eleven får resurspedagogstöd genom att eleven möts upp på morgonen, att eleven får uppgifter och att en av resurspedagogerna hjälper eleven att genomföra dem. Rektorn uppger att ett nytt åtgärdsprogram kommer beslutas för eleven och då kommer en resurspedagog riktas till eleven.

Rättslig reglering

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. (3 kap. 9 § skollagen)

För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. (3 kap. 10 § skollagen)

Om det finns särskilda skäl, får ett beslut om åtgärdsprogram för en elev i grundskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till. (3 kap. 11 § skollagen)

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut om

åtgärdsprogram innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen. (3 kap. 12 § skollagen)

I ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt skollagen hos en kommun, en region eller en enskild huvudman tillämpas bland annat följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900): 31 § om dokumentation av beslut, 32 § om motivering av beslut samt 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till. (29 kap. 10 § skollagen)

För varje skriftligt beslut ska det finnas en handling som visar dagen för beslutet, vad beslutet innehåller, vem eller vilka som har fattat beslutet, vem eller vilka som har varit föredragande, och vem eller vilka som har medverkat vid den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet. (31 § förvaltningslagen.)

Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klargörande motivering, om det inte är uppenbart obehövt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande. (32 § förvaltningslagen)

Beslutet om anpassad studiegång ska föregås av noggranna överväganden, eftersom det kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning. (Prop. 2009/10:165 s. 293)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans beslut om anpassad studiegång, om åtgärdsprogram och om enskild undervisning samt att elever ges särskilt stöd i enlighet med åtgärdsprogram.

Av utredningen framgår att ett beslut om anpassad studiegång saknar information om vilka ämnen och i vilken omfattning i minuter per vecka ämnen har reducerats bort.

Av skollagen framgår att särskilt stöd i form av anpassad studiegång innebär att avvikelser från timplanen samt ämnen och mål görs. För en elev som ska ges särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram utarbetas av vilket behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses ska framgå. Av förvaltningslagen framgår att ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt bland annat ska innehålla uppgifter om vad beslutet innehåller samt en klargörande motivering.

Att det av en anpassad studiegång inte framgår vilka ämnen eller i vilken omfattning aktuella ämnen har anpassats bort är en brist.

Det framgår vidare av utredningen att det i samtliga granskade anpassade studiegångar saknas det information om vilket datum som den anpassade studiegången ska följas upp respektive utvärderas.

Av utredningen framgår även avseende besluten om åtgärdsprogram att ansvar för utvärdering i nästan samtliga åtgärdsprogram anges som namngiven mentor samt den samlade elevhälsan. Av utredningen framgår även att lärarna genomför utvärderingen av åtgärdsprogrammet när läsåret är slut om det inte finns skäl att göra det tidigare. Det framgår också att uppföljning ska göras under vårterminen vid utvecklingssamtal.

Av skollagen framgår att för en elev som ska ges särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram utarbetas av vilket behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses ska framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Att det inte tydligt framgår vid vilka datum som uppföljning och utvärdering ska ske samt vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen är en brist.

Av utredningen framgår att en namngiven elev har beslut om åtgärdsprogram och anpassad studiegång, men av intervju med elever och lärare framgår att eleven tillbringar delar av skoldagen själv utanför klassrummet och har gjort det under ett års tid. Av elevens åtgärdsprogram framgår att eleven har som åtgärd att hen ska ha resurspedagogstöd under hela sin vistelsetid i skolan, men att eleven inte vid tidpunkten för Skolinspektionens besök har någon resurspedagog knuten till sig.

Av skollagen framgår att för en elev som ska ges särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram utarbetas av vilket behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses ska framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Skolinspektionen konstaterar att utredningen visar att en elev tidvis tillbringar en del av skoldagen ensam utanför klassrummet. Av utredningen framgår att eleven inte har någon resurspedagog knuten till sig trots att eleven ska ha tillgång till resurspedagog under hela sin vistelsetid i skolan. Att eleven inte ges det särskilda stöd som framgår av elevens åtgärdsprogram är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som

följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Utvecklingspedagogik Sverige ABs verksamhet vid Svedenskolan Bergshamra uppfyller inte författningarnas krav vad gäller behöriga och legitimerade lärare, undervisning på entreprenad, utformningen av beslut om särskilt stöd samt att särskilt stöd ska ges i enlighet med åtgärdsprogram. Det finns därför skäl att förelägga Utvecklingspedagogik Sverige AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Endast legitimerade lärare får anställas utan tidsbegränsning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av anställningsavtal avseende två olegitimerade lärare. Av anställningsavtal och intervju med rektorn framgår att två lärare som vid tidpunkten för Skolinspektionens besök inte hade lärarlegitimation var anställda som lärare på viss tid under läsåret 25/26. En av de två lärarna har sedan dess erhållit lärarlegitimation.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i modersmål. (2 kap. 20 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

2026-02-26

2026-02-26

X Erik Almqvist

Beslutsfattare
Signerat av: Erik Almqvist

X Åsa Jansson

Föredragande
Signerat av: Åsa Jansson